MAGVETÉS

TÖRÖKKOPPÁNY, SZOROSAD, SOMOGYDÖRÖCSKE, MIKLÓSI, KÁRA, ZICS, SOMOGYEGRES, KAPOLY, SOMOGYMEGGYES, PUSZTASZEMES ÉS KEREKI KÖZSÉGEK EGYHÁZI KULTURÁLIS LAPJA

2017. XXV. évf. — 3. szám — III. negyedév

MIÉRT JÖNNEK HOZZÁNK?

Nyilván sokaknak feltűnt, hogy falvainkban egyre több külföldi vesz házat, költözik ide. Sokszor még örülnek is, ha a megüresedett házakat viszonylag jó pénzért megveszik, s nem is gondolunk arra, hogy egy faluközösség fokozatosan mennyire átalakul, azaz mennyire veszélybe kerül identitása, ha a bevándorlók száma bizonyos százalékot elér.

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai szerint Baranya, Somogy és Tolna megyében él a legtöbb holland, s számuk évről évre nő. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium 2011-ben közölt statisztikái szerint hollandok 2001 és 2009 között 3717 ingatlant vásároltak hazánkban, ebből 680-at Somogyban. Ezek sajnos nem a legfrissebb adatok, hiszen az elmúlt néhány évben igencsak felerősödött a belső vándorlás Európában.

Az önkormányzati hivataloktól, körjegyzőségektől kapott adatok szerint közöljük a 2017-es helyzetet.

Külső-somogyi lelkipásztori területünkön levő kis falvaink lakossága alig néhány száz. Nem magyar állampolgárok tulajdonában levő lakóingatlanok száma: Törökkoppányban 19, Szorosadon 6, Somogydöröcskén 7, Miklósiban 7, Kárában 5. Legnagyobb falunk Kapoly, 656 fővel, itt 11 német család, 2 holland, 1 belga és 1 svájci család él. Vannak közülük, akik állandóan itt tartózkodnak, s többen még csak szezonálisan, tehát mintegy nyaralónak vették meg a falusi házakat, ez a többi településen is így van. Somogyegresen 15 házat vásároltak meg már külföldiek, 12-ben németek élnek, a többiben holland, belga családok, illetve egy angol nemzetiségű ember lakik. A zicsiek a falujukban 41 külföldit számolhatnak össze, a legtöbb közülük német (19), a többiek hollandok, svájciak, belgák, franciák, osztrákok és olaszok közül kerülnek ki. Somogymeggyesen egész évben ott tartózkodik egy holland és egy osztrák házaspár, egy másik holland házaspárnak nyaralója van a faluban. Kerekiben 9 külföldi lakos közül 8 német, 1 holland. Pusztaszemesen a 18 külföldit 9 német, 4 holland és 5 román állampolgár képviseli. Miklósiban holland kemping hirdeti magát, s csalja ide honfitársait.

Mi lehet ennek a nagy nemzetköziségnek az alapvető oka? Tán azt gondolhatnánk, hogy a hollandok, belgák vonzódását Magyarországra a globális felmelegedéssel magyarázhatjuk? Félnek a hollandok, hogy a sarki jég olvadása miatt az óceán elönti hazájukat? Mást, fenyegetőbben jelenvaló dolgot éreznek saját bőrükön Nyugat-Európában. Menekülnek a menekültek elől!

Sokszor egész hasonlóan fogalmaznak a nálunk letelepedettek: „Hollandiában rengeteg a bevándorló, sok a rablás, óriási problémákat okoz a kábítószer kereskedelem és majdnem mindennap történik egy gyilkosság. Rotterdamban vannak olyan negyedek, ahová a rendőrség sem mer bemenni. A kormány nem ellenőrzi, ki jön be az országba, így évekig illegálisan tartózkodhat ott bárki."

„Belgiumban már nem lehet egy kilométert se úgy megtenni, hogy ne jönne szembe muszlim ember. A bűncselekmények kilencven százalékát bevándorlók követik el. Egy bevándorló havonta nyolcszáz eurót kap, amiért nem kell tennie semmit. Nem kell fizetnie a lakhatásért, az étkezésért és az orvosi ellátásért. Már nincs is saját országunk. Ráadásul Belgiumban nem lehet szabadon beszélni a bevándorlás okozta problémákról" – elemezte a helyzetet egy Baranyába költözött belga házaspár, akinek esze ágában sincs már visszamenni régi hazájába.

S miért pont Magyarországra jönnek? A jó levegő, a szép természeti környezet dicsérése mellé hozzáteszik: itt biztonságos az élet, mert nincsenek muszlimok.

Igen, mi már kaptunk másfél évszázados történelmi ízelítőt, Mohamed követőitől. Köszönjük, nem kérünk ismétlést. Évezredes hazánk Krisztus tanain nevelődött, állt fel oly sok veszély után. Addig nem lesz baj, míg továbbra is figyelünk rá. Őseink hite a jövőnk reménye!

Hozzánk menekülnek Nyugat-Európa hazátlanjai. Tény, hogy kevesen erősítik közülük keresztény hitükkel falvainkat. Nagy ritkán tér be Törökkoppányban vagy Miklósiban egy-egy német vendég templomainkba vasárnap.

Nem furcsa, hogy fiataljaink még a külföldet bálványozzák? Előbb nekik kéne hazatérniük, ebbe a „lángoktól ölelt kis országba", hogy itt vigyék tovább az életet és őseik hitét, amelynek nyugalmát most már (még?) messze földről irigylik. Egy szép, egyedi fali tányéron olvastam: *„Itt, ahol él anyám, itt van az én hazám!"*

Imre atya

Hazádnak rendületlenül
Légy híve, oh magyar;
Bölcsőd az s majdan sírod is,
Mely ápol s eltakar.

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell.

(Vörösmarty Mihály: Szózat)

Az Eucharisztikus Kongresszusra készülünk

Történeti előzmények 1.

Nagy örömmel fogadtuk a hírt tavaly, a Fülöp-szigeteken, Cebuban megrendezett 51. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus záróünnepségén arról, hogy Ferenc pápa a következő, 2020-ra esedékes világkongresszus színhelyeül Budapestet választotta ki. Ezzel nagy lehetőséget kapott a Szentatyától hazánk, keresztény magyarságunk arra, hogy hitéhez visszatalálhasson, abban megerősödhessen, és arról a mindennapokban komolyan tanúságot tudjon tenni. Ehhez azonban szükséges, hogy lelkiekben felkészüljünk erre az eseményre. Ehhez szeretne segítséget nyújtani ez a most útjára indított rovat, amelyben elsőként az eucharisztia tiszteletének rövid történetével, illetve az eucharisztikus kongresszusok kialakulásával ismerkedünk meg.

Az Eucharisztia görög kifejezés, amely hálaadást jelent. Eredetileg azt a hálaadó imádságot jelentette, amelyet az ősegyház istentiszteletén a kenyér és a bor átváltoztatása előtt mondtak. Később lett az Oltáriszentség másik elnevezése.

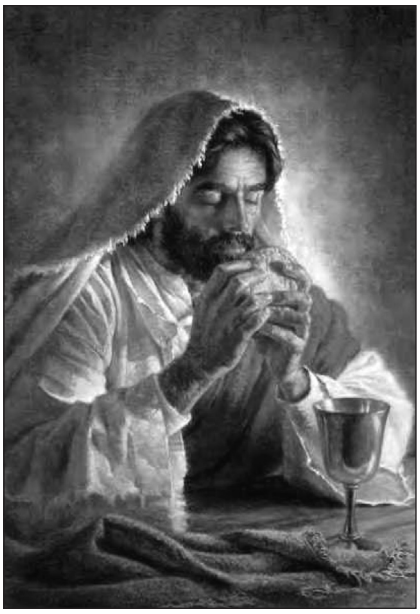

Az Eucharisztia tisztelete egyidős a kereszténységgel. Maga az Úr Jézus alapította az utolsó vacsorán ezt a szentséget, amikor testét és vérét tanítványainak adta a kenyér és a bor színe alatt, felszólítva őket arra, hogy ettől kezdve halála után is így ünnepeljék az Oltáriszentséget. *„Vette a kenyeret, hálát adott, megtörte és odanyújtotta nekik ezekkel a szavakkal: Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt tegyétek az én emlékezetemre”* (Lk 22,19). Bizonyos értelemben az Egyház egész történelme egybefonódott az Eucharisztia tiszteletével, amely már a kezdetektől, vagyis az apostoli kortól a krisztusi hit forrását és középpontját jelentette. Körülötte gyűltek össze az első keresztények a katakombákban, miközben a római birodalom véres üldözést indított ellenük. Az Oltáriszentséggel erősítették meg a börtönökben sínylődő keresztényeket az őket felkereső bátor társaik. Az ebből a korból fennmaradt vértanúakták hűen mutatják a vértanúságot bátran vállaló keresztények erős hitét, melyet az Oltáriszentség rendszeres vétele táplált. Majd a római birodalom összeomlása után ezt vitték magukkal a szerzetesek az elvadult Európa barbár népei közé, erősítve őket a krisztusi hitben való kitartásban. Néhány évszázaddal később pedig a keresztény alapokon megszilárduló középkori Európában e szentség méltó őrzésére épültek az első templomok. A barokk kor diadalmas úrnapi körmenetei is az Eucharisztia ünneplését, hitünk láthatóvá tételét akarta elősegíteni. Így érkezünk el a 19. századhoz, a nagy francia forradalom után jelentkező, anyagelvű és istentagadó tudományosság századához. Talán az Egyház történelmének legnagyobb csodája volt, hogy éppen ebben a században tudott megindulni az az eucharisztikus megújulás, amely az Istentől egyre jobban távolodó emberiség figyelmét igyekezett visszavezetni Isten szeretetére, felmutatva ennek legnagyobb bizonyságát, az Oltáriszentségben köztünk lévő Krisztust.

Az eucharisztikus kongresszusok voltaképpeni kezdeményezője egy francia hölgy, Emilia Tamisier volt, aki a délfrancia városban, Toursban született 1834-ben. Kisgyermekként nagy hatással volt rá egy idős atya, Dupont abbé, aki különösen sokat tett az Oltáriszentség imádásának terjesztése érdekében. 1849-ben sikerült is neki bevezetnie Toursban az éjszakai szentségimádásokat, hogy az Európában egyre több helyen fellángoló forradalmak és feszültségek közepette engesztelje a megtagadott és magára hagyott Istent. Emília egész gyermekkorát ez a vallásos légkör hatotta át, ezért nem is volt meglepő környezete számára, amikor alig húszévesen a zárdába vonulás mellett döntött. Különböző okokból ez végül nem valósulhatott meg. Az Úrnak más tervei voltak vele.

1854-ben Boldog Peter Eymard lett Emília lelki vezetője, aki a Szentségimádó Papok Társulata – más néven szakramentáriusok – mellé egy szentségimádó női szerzetesrendet szeretett volna szervezni. Ebben nagy szerepet szánt Emíliának, de minden próbálkozása ellenére rendalapítási szándéka végül meghiúsult.

Ezután a rongyos francia koldusok apostola, Chevrier abbé, a szentéletű lyoni pap lelki vezetése alá került Emília, aki – bölcsen felismerve Isten akaratát – ezekkel a szavakkal indította el immár megtalált útján a fiatal leányt: *„Az az ön hivatása, hogy eszméje érdekében járjon és utazzék, hisz ön nem más, mint az Oltáriszentség vándor koldusa.”*

Eközben a század második felében Európa-szerte mind több helyen forrongások ütötték fel a fejüket. Franciaországot ez idő tájt járta át a Harmadik Köztársaság kikiáltásának láza. Párizsban az éhínség és a barikádharcok szinte mindennapossá váltak. Emília egyre jobban érezte hivatását: fel kell ráznia a lelki nyomorba, kiúttalanságba süllyedt társadalmakat, és a szentségi Jézus köré egységbe gyűjteni őket. Kezdetben eucharisztikus zarándoklatokat szervezett. Ezekre elsőként 1874-ben került sor, először Avignonba, majd néhány hónappal később Arsba indult el a zarándokok tömege. A kezdetben egymástól különálló eucharisztikus zarándoklatokat egységes rendszer szerint akarta irányítani, ezért országos központi bizottságot szervezett, hogy a zarándokok egy tömegben tudják ünnepelni az Oltáriszentséget. Ebből nőtt ki 1875-ben az első nemzeti eucharisztikus kongresszus Faverney-ben, ahol minden templom zsúfolásig megtelt zarándokokkal olyannyira, hogy a zarándoklatot lezáró kongresszust a város melletti nagyréten kellett megtartani. Mindeközben Franciaországban egyre erősödő egyházüldözés vette kezdetét, amely a papság és a szerzetesek mellett a vallásos tisztviselőket is bebörtönzéssel fenyegette. A kongresszusok jövője kétségessé vált. Emília sorra járta a szomszédos országokat, támogatókat keresve tervének folytatásához, ám mindenhol nehézségek állták útját. Mikor pedig már minden emberi remény veszni látszott, akkor jött az isteni segítség…

Ákos testvér

Miért ministrálok?

37 éves vagyok. Már őszülök is. Gyerekek mellé mégis odaálltam.

Beszéljünk komolyan: inkább a gyerekek odaállítása érthetetlen a hadszíntérre. Csak egy kicsit lapozzunk bele érett módon a Szentírásba, az Ószövetségbe. Kivonul a választott nép az egyiptomi rabszolgaságból, hordozza a frigyládát, végül bevonul az ígéret földjére. Kik ennek a történetnek a főhősei? Felnőttek. Vezérei méghozzá igencsak élemedett korúak. Akikre a gyerekek fel tudnak nézni. Hogyan is lehetne ez másként? A parlamentben a miniszterek gyerekek volnának, mit szólnánk hozzá? Ha egy apa nem mutatja meg gyermekének, hogy mi a ministrálás, fogja-e tudni mit kell tennie?

Lépjünk tovább. Kérdés persze, hogy a Teremtő Istennek kell-e szolgálnunk úgy, ahogy a világ ezt megteszi egy ország irányításakor, szolgálván a megélhetésnek, a fiziológiai szükségleteknek, az egészségnek, a táplálkozásnak, a jólétnek, a kereskedelemnek, a szórakozásnak, a sportnak, a művészetnek, stb.? Komolyan kell-e vennünk azt, ami a templomban történik?

Szintén Szentírás: Malakiás prófétánál, valahogy így: Idehoztok nekem sánta, csonka, félszemű, beteg állatot áldozati ajándékként. Ha királyodnak vinnél ilyet, mit szólna hozzá? A nép megdorgálása történik ezekkel a szavakkal. Szinte teljes mértékben átültethető a mi világunkra… Metaforikusan persze. Isten ügyét már nem vesszük komolyan… Hogy Ő mit kínál fel nekünk, ha bensőséges kapcsolatot építünk ki Vele, arról vajon kinek vannak tiszta fogalmai? Mondok példákat: hogy a tisztítóhelyen szenvedő lelkek szabaduljanak, hogy az elhunytak lelke mulasztásaik miatt ne járkáljanak nyugtalanul a Földön, hogy a szétesett házasságok összeforrjanak, hogy a pszichiátriákra elkerült emberek remélhessenek újra ép elmét, hogy a sorstól ránk mért rákbetegség ne pusztíthasson, a hivatások tisztázódhassanak az emberekben, hogy a gonosz lélek ne tudjon bűnre csábítani, stb. Ezért nem kellene tennünk? Bizony kellene tenni. Ezért kellene ministrálni. Ezért ministrálok.

Micsoda tragédiák történnek a világban: 16 halálos áldozatot követelő buszbaleset, a franciák nemzeti ünnepén gázolásos merénylet, földrengés, sorolhatnánk... Szerintem már nem azt kérdezi meg a világ: hol van ilyenkor az Isten, hanem: keresztények, hogyan imádkoztatok a templomban? Hisz szintén a Szentírás tanúsága szerint Isten áldást ígér annak az embernek, aki a vele való szövetséget megtartja. Ilyen átkozott körülmények nem volnának, ha szövetségünk igaz volna. Hogy a félig hitünkből újra hit legyen, ezért kellene ministrálni. Ezért ministrálok.

Lelki nagyság. Egy helyen így olvastam: „Lelki üdvösségünk világtörténelmi jelentőségű ügye”. Gyönyörűen fogalmazták meg, úgy gondolom. Vajon, ez nem távlat nekünk? Hogy tegyünk érte? Ezért kellene ministrálni. Ezért ministrálok.

És az is igaz: „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Istentől származik”. Ezt manapság sokkal jobban kell hangsúlyozni, hiszen tragikus mértékben megfordult az élet az emberi világban az „ennivaló javára”. Tegyünk érte, hogy ne így legyen!

Én ezért ministrálok.

Manga Dániel

Fontos nekünk a koszorúzás is

Az idei évben pénteken délután horgászversennyel kezdtük a szorosadi falunapi vigadalmat és csak vasárnap reggel tértünk nyugovóra a bál után.

Hagyományosan szentmisével, koszorúzással kezdődött a 2. nap. Megemlékeztünk hőseinkről, talán az ott hallott gondolatok is segítenek nekünk abban, hogy jobbak legyünk a jövőben!

Központilag főzött vadpörkölttel kedveskedtünk a vendégeknek, de mindenki megkóstolhatta. A két felfújható légváron kipróbálhattuk a bátorságunkat.

Valami csodát ígértem a színpadon születni, és így is lett. Fantasztikus zenei csokrot kaptunk a *MEGAROX* társulattól. A rendszeresen nálunk szereplő *Zahíra Hastáncosok* nyűgöztek le bennünket. Ezt követően a 2-4 éves kis kacsalányok és kacsafiúk varázsoltak mindenki arcára mosolyt. Balatonföldvárról érkezett *Horváth Zsófia,* aki hastáncot mutatott be. A komolyzene világába vezetett be bennünket *Kolozsi Laura*. Hogyan is lehetett volna ezt a kulturális műsort másként zárni, mint a *Törökkoppányi Menyecskekórus* tagjainak felejthetetlenül csengő hangján, amivel már számtalan megmérettetésen bűvölték el a nézőket. Műsorukban azok a dalok hangzottak el, amivel megnyerték az Aranypáva Nagydíjat!

A horgász-, a homokvár-, és a főzőverseny eredményhirdetése után következett a rengeteg értékes tombola sorsolása. Itt szeretném megköszönni a sok felajánlást, amivel segítettek bennünket.

Roll-Ex zenekarral mulathattunk reggelig. Legszerencsésebbnek még az éjfélkor kisorsolt pezsgőkkel is sikerült a jókedvet fokozni.

Mi is a lényege ezeknek az összejöveteleknek? Talán a jó ételek, a pompás Koppány-völgye borai, vagy valami más? Én úgy gondolom, hogy kell az étel, kell az ital a testnek. De, ami igazán fontos, az a beszélgetések, az emberi érzelmek erősítése, amire ezek a programok is lehetőséget adhatnak.

Hiszen az emberi kapcsolatok legfontosabb színtere a család, és azt összekötő szeretet, amiből minél többet osztunk szét, annál több marad nekünk.

Horváth Karolin
Szorosad

Hősi emlékmű koszorúzása Szorosadon

Ha mi egyszer táborozunk…

Az idén július utolsó hetében rendeztük meg a monostori cserkésztáborunkat. Az időpont hónapokkal korábbi kitűzésével sikerült a nyár legesősebb hetét megtalálnunk. Már a sátorépítés után két órával megtörtént az „égi vizsga”, és a hirtelen jött jégeső hamar megmutatta, hogy az egyik sátor nemigen állja a próbát. A tavaly már fényesen bizonyított „sátorpalota” ezért újra teltházas lett. A sok eső némiképp módosította a tervezett programokat. Amikor oszlottak a felhők, ki kellett használnunk az időt. Forrásjavítás, tereprendezés és a számháborúk újabb „műveleti területének” kialakítása már szokásosnak mondható. A tavalyi tél által lefektetett bambuszok kitermelésével bambuszfedezékek készültek.

A környék felderítését folytattuk. A Kecske-hegyi vízmosás néhány helye szinte őserdei képet mutatott az indákkal átszőtt kidőlt mohás fákkal. Igazán cserkészpróbáló terepen küzdöttük át magunkat. Célunk volt a tavasszal regisztrált Pannon-tengeri parti réteg helyi kibukkanásának megtalálása a löszréteg alatt. Igazán örültünk, hogy expedíciónk eredménye nemcsak a vízmosásban elpusztult fiatal vaddisznó tetemének szagolása lehetett, hanem a kitartásunk meghozta a várt eredményt is: két kis lignitréteget megtaláltunk. 5-6 millió éves fatörzsdarabokból szedhettünk mintát, közvetlen közelükből pedig további meghatározásra pannon-kori kagyló és csigamaradványokat gyűjthettünk.

Bízom benne, hogy a táborlakók a látott növényfajokat is megjegyezték, s most már felismerik a védett karéjos vesepáfrányt és a gímpáfrányt ugyanúgy, mint a ligeti szőlőt, vagy a csalánlevelű harangvirágot. Persze az is lehet, hogy ez csak ideig-óráig tartó tudás, hiszen több ritkaságot már tavaly is megmutattam, de beláthattam, hogy annak emléke sokaknál már messze szállt. Többedik okításra talán lassan átkerülhetnek ezek a helyi érdekességek a memória tartós tárába is. Legalábbis az észrevétel, a rácsodálkozás és a természetvédelem szintjén. Az éppen nyíló gyógynövények gyűjtésében is részt vehettek a fiúk.

Legnagyobb kirándulásunk a Kaposvár-Toponár melletti Fekete István látogatóközpont felkeresése volt. Sajnos előtte csaknem egész éjjel esett az eső. Sőt még a ciszterna vízből a reggeli frissítő mosakodást is el kellett hagynunk, a kellemetlen időjárásra való tekintettel. Egyik ifjú a korábban tiltani szándékozott okos telefonján megnézte az időjárási radarképet, s megnyugtatott, hogy a front szélét kaptuk csak el, fél óra múlva eláll az eső, s ki fog sütni a nap. Ez jó hírnek tűnt, hiszen én is már hajnal óta ezért imádkoztam. A kisbuszt Sasvári Szilárd jóvoltából ugyanis erre a napra kaptuk meg, tehát nemigen halaszthattuk el ezt a kirándulást.

Reggeli utánra tényleg kitisztult az idő, s vidáman indulhattunk el. Sajnos az „okos” telefonban bízva esernyők nélkül. Fiadnál már láttuk, hogy ismét sötétedik az ég alja. Toponáron pedig zuhogó eső fogadott. A tervezett fürdésről a Desedatavon tehát szó sem lehetett.

A Deseda-patakot egy völgyzáró gáttal visszaduzzasztva 1973 és 1976 között hozták létre Magyarország leghosszabb mesterséges tavát. Szépen kialakított kirándulóhelyen szerencsére fedett épületben is értelmesen el lehet tölteni az időt. A *Deseda Élővilága* kiállítás a tó és környékének természeti értékeit mutatta be. Nemcsak a preparátumok sokaságából tanulhattunk, de a kiállító terem közepén levő közel húsz köbméter űrtartalmú akváriumban a tó jellegzetes halait élőben is megcsodálhattuk.

A kiállítás középpontjában az épület belterének teljes magasságát kitöltő épített tölgyfa kapott helyet. A dioráma alsó részén, a víz felöli oldalon halra leső szürke gémmel, odébb

A desedai arborétumban

kitömött vidrával, rókával, mezei nyúllal találkozhattunk. A galériából a lombkorona élővilágát tekinthettük meg a mókusra vadászó nyuszttal, illetve az egerészölyv fészekaljával és egy macskabagollyal. Az egész kiállítótérben a vitrinek előtt számítógépes alkalmazások segítik a tájékozódást. Megjelölve az egyes madarakat, nemcsak jellemzőiket olvashatjuk el, de még hangjukat is hallhatjuk. A kiállítást jó szívvel ajánlhatjuk családi- és osztálykirándulások célpontjának.

Néhány kilométeres autózás után, a Deseda-tó túloldalán, egy félszigeten igencsak szép arborétumot kerestünk fel. Az ingyenes látogathatóság ellenére feltűnt a tisztaság, gondozottság, szakszerűség. A kijelölt tűzrakó hely mellett fedett helyen összegyűjtött fa a következő tűzrakók számára, tető alatt összerakott nyársak, hogy ne kelljen mindig újakat készíteni, tiszta forrásfoglalat, egyértelmű tájékoztató táblák – öröm volt látni, hogy megvalósítható a kulturált természetjárás is. Egy esőbeállóban tarisznyából ebédeltünk. A szép természeti környezetben nagy séta után tértünk vissza a járműveinkhez. Távcsővel még nagykócsagot is megfigyelhettünk.

Hazafelé kis kitérőt tettünk az andocsi kegytemplomhoz, hiszen néhányan még nem ismerték Szűzanya csodás templomát.

A kirándulás mintha nem lett volna elég fárasztó, visszatérve szálláshelyünkre még egy számháborút is kellett rendeznünk. Aztán még egyet, mert a vesztes fél sehogyan sem akart megnyugodni… Ádám végül is remekelt a stratégiák kidolgozásában.

Szép élménydús hetet jelentett idén is a tábor, igazán sajnálhatja az a hittanos, aki megérdemelte volna, hogy eljöhessen, de más programot választott a végén. A sok eső miatt benti játékoktól lett hangos a monostor, Martin az idén is megnyerte a sakkversenyt, Előd újabb logikai társasjátékkal rukkolt elő, ráadásul még a könyvkötés rejtelmeibe is bevezettem a fiúkat. Andris a fajismeret terén remekelt, s nagyon sajnálta, hogy a tábortűz elmaradt az idén, így a gyufa nélküli tűzgyújtását szikrahányó készségével nem bizonyíthatta. De biztos, hogy nem unatkozott senki.

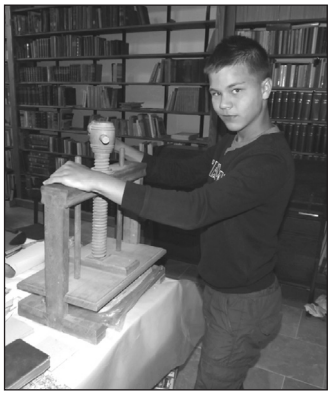

Ahogy a szülőktől hallottam később, a résztvevők közül többen hazaérve péntek délután lefeküdtek és estig aludtak…

Imre atya

Az augusztusi, szeptemberi Mária ünnepek sokakat elindítottak az idén is a zarándokhelyek felé. A tihanyiak szeptember első szombatján az esős idő ellenére végigjárták útjukat apátságuktól az andocsi kegyhelyig, *Csizmazia Bulcsú* vezetésével immár tizenötödször. A kereki és a pusztaszemesi hívek szívélyesen vendégül látták őket. Néhányan falvainkból rövidebb-hosszabb távon csatlakoztak is hozzájuk.

***Szabó Róbertné* a törökkoppányiak zarándoklatát szervezte meg Kisboldogasszony ünnepén Andocsra. A kilitiek küldtek az idén útjukról részletesebb beszámolót, és Zicsből kaptunk hírt a tabiakról.**

Balatonkiliti hívek andocsi gyalogos zarándoklata

Az ősi hagyományt felélesztve immár tizedik alkalommal szervezte meg a Siófok-Balatonkiliti Plébánia gyalogos zarándoklatát az andocsi Szűzanyához. Annakidején, az 1960-as évek elejéig a jámbor hívek a Kisboldogasszony-napi búcsút látogatták, oda-vissza gyalog mentek, az éjszakát pedig a kegyhelyen töltötték. A mai lehetőségekhez igazodva ez a szokás annyiban változott, hogy Nagyboldogasszony ünnepe táján tartjuk a zarándoklatot, rövidebb útvonalon, az idősebb hívek busszal és autókkal jönnek utánunk, és még aznap este hazatérünk velük együtt. Az első években Balatonendrédről indultunk (30 km), majd néhány éven át a kiliti templomtól a ságvári képesfa érintésével Lulláig, és egy buszos transzfer közbeiktatásával az andocsi képesfától a kegytemplomig gyalogoltunk (18 km), az utóbbi három alkalommal pedig Lulláról indulva, Kapoly érintésével jutottunk el a Szűzanyához (24 km).

Idén augusztus 19-én tartottuk zarándoklatunkat. Lullán reggel 7 órakor a kis település polgármestere és templomatyája búcsúztatott bennünket, majd a Jaba-patak völgyében gyalogoltunk a kereszt nyomában. Útközben közösen imádkoztuk a rózsafüzért és énekeltük szép egyházi énekeinket. Kapolyon a hívek lelkipásztorukkal szeretettel vártak bennünket. *Imre atya* lelki útravalóval, a hívek pedig szeretetvendégséggel

gondoskodtak a fáradt zarándokokról. Utunkat erdőnmezőn át folytattuk az andocsi képesfához, ahol litániát imádkoztunk, majd a szőlőhegyen a helybeli *Németh család* pincéjénél pihentünk meg, immár 20 kilométerrel a lábunkban. A kegyhelyen *Szalai Tamás atya* a megszokott kedvességgel várt minket, és ő celebrálta a szentmisét a Szűzanya tiszteletére. A kegyszoborra azt a ruhát adták fel, amit néhány éve a kiliti hívek adományoztak. Örülünk, hogy ebben az évben is 35-en teljesíthettük fogadalmunkat, és katolikus őseink nyomában járva juthattunk el Andocsra. Köszönet a testvéri szeretetért a kapolyi egyházközségnek is!

Dr. Gárdonyi Máté plébános, Siófok-Balatonkiliti

Kiliti zarándokok a kapolyi templom előtt

Tabi zarándokok Zicsen

Már hagyományt teremtve 2017. augusztus 15-én második alkalommal a Tabi Egyházközség szervezésében gyalogos zarándokok 20-25 fős csoportja indult el Tabról Andocsra. Tavalyi évhez hasonlóan az idén is meglátogatták a zicsi templomot. A zarándokok kiscsoportja, akik nem tudták vállalni a gyaloglást, kisbusszal előfutárként érkeztek meg hozzánk. Hamarosan a falu felől énekszó hallatszott és a gyalogos zarándokok is megérkeztek. Énekkel és imádsággal köszöntötték Szűzanyát.

Ezután a Zicsi Szorgos Kezek Szociális Szövetkezet ügyes kezű asszonyai által sütött lángossal, tükörtojással, saját termesztésű paprikával, paradicsommal, eperrel, a hívek által sütött édes és sós süteménnyel és az önkormányzat által biztosított ásványvízzel kínáltuk vendégeinket.

A helyi hívek és a zarándokok közül többen már ismerősként üdvözölték egymást. A reggeli és rövid pihenő után a tabiak énekszóval, harangszó kíséretében indultak tovább végső úti céljuk felé, az andocsi kegyhelyre.

Ezúton mondunk köszönetet a szövetkezet ügyes kezű asszonyainak: *Csuti Edinának, Hoffman Ferencnének, Horváth Zoltán Jánosnénak, Kult Zsuzsannának, Steiner Péter Jánosnénak* az ízletes reggeliért, valamint a finom süteményeket készítő asszonyoknak: *Gerbovits Juliannának, Geréb Éva néninek, Gutheil Ferencné Rózsi néninek, Nagy Jenő Józsefné* polgármester asszonynak és *Zics Község Önkormányzatának,* továbbá a zarándokok fogadásában részt vevő helyi híveknek.

Szövetkezet vezetősége Zics

„Gyütt-ment” találkozó Zicsen

2017. szeptember 2-án a Zicsi Szorgos Kezek Szociális Szövetkezet szervezésében és lebonyolításában került megrendezésre az első „Gyütt-ment” találkozó.

A találkozó megszervezésére az adott okot, hogy az utóbbi években az üresen álló házakat magyarok és külföldiek vásárolták meg. Közülük szép számmal vannak, akik állandó jelleggel már itt élnek a faluban, és sajnos a régi és új lakosok nem ismerik egymást.

A szövetkezet vezetősége úgy gondolja, hogy az egymás kölcsönös megismerése nagyon fontos az itt élők számára. Azt szeretnénk, ha az új és régi lakosok nem idegenként élnének egymás mellett. Egymás kölcsönös megismerése után békében élve, közösen szépítsük, gyarapítsuk kis falunkat.

A kicsit változékony időjárás miatt a rendezvény helyszínét meg kellett változtatni, és a Szabadság utcában a fóliasátraknál került megrendezésre a találkozó, amelyen kb. 50-60 fő vett részt. Örömünkre szolgált, hogy az elszármazott zicsiek közül is szépszámmal elfogadták meghívásunkat.

A korábban érkezőket kövesztett szalonnával, paprikával és paradicsommal fogadtuk. Közben az ügyes kezű asszonyok és ifjak hozzáláttak az ebéd elkészítéséhez. Hamarosan a krumpligulyás, körömpörkölt és a frissen sült lángos illata árasztotta el a környéket, csalogatva a vendégeket.

A településről évekkel, évtizedekkel ezelőtt elszármazott nótás kedvű férfiakból összeállt dalárda emelte a rendezvény színvonalát.

Rüdiger Matthes és felesége szintén nemrég költözött a településre – a találkozó ideje alatt végig fényképezett. (Köszönet a sok-sok fényképért.) Az általa a közösségi hálón megosztott képek alapján a rendezvény elérte célját és egy kellemes napot töltöttek együtt a településhez kötődő emberek.

Köszönet a résztvevőknek, a finom ebédet készítő asszonyoknak és uraknak, és mindazoknak, akik munkájukkal hozzájárultak a találkozó létrejöttéhez.

Szövetkezet vezetősége
Zics

Régészeti kiállítás

Június 8-tól július 7-ig adott otthont a Tabi Néprajzi Gyűjtemény *Bognár Zoltán* kapolyi helytörténeti kutató régészeti kiállításának. Olyan tárgyakat láthattunk itt, melyeket a British Múzeum régésze csakúgy megcsodált, mint tették ezt Somogy megyei kollégái.

Ki is Bognár Zoltán? Sokan csodabogárnak tartják, de az igazi szakemberek megbecsülik őt. A megyei múzeum régészei nemcsak gyakran fölkeresik és kérik segítségét, hanem együttműködési szerződést is kötöttek vele. Sok helytörténeti monográfia szerzője köszönhet neki nagyon-nagyon sokat. Kapoly, Zics és Tab tágabb környékéről származó leleteinek a képe, rajzai több monográfiában illusztrációként jelentek meg. Részt vett kísérleti régészeti kutatásokban is.

A fentiek alapján azt gondolhatnánk, hogy régész, vagy történész a foglalkozása, pedig nem. Ő egy aranykezű mesterember, akinek szenvedélye a múlt megismerése. Igazi megszállott. Fáradhatatlanul kutatja vidékünk történelmét, gyűjti a régi tárgyakat, történeteket. Aki Kapolyon betér a műhelyébe, egy kis mini tárlatot láthat legkedvesebb tárgyaiból.

Nagy híre van ennek. Így sokan különféle adományokkal gazdagítják gyűjteményét. Ő pedig nemcsak gondosan megőrzi ezeket, hanem pontosan számon tartja, hogy kitől, mit kapott.

Legeslegjobban a régészet érdekli. Több évtizedes terepbejárásai során óriási tudást halmozott föl. Azok közé tartozik, akik ezt meg is osztják másokkal. Több bemutatót tartott iskolákban, falunapokon, múzeumokban. Nagy örömünkre a városi könyvtár szervezésében az idén Tabon is.

A kiállítás nem törekedhetett teljességre, főként kő- és fémtárgyak adták a gerincét. Az őskortól a török időkig terjedt az időhatára. A környékről előkerült kiállított tárgyak fényesen bizonyították, hogy ez a vidék milyen gazdag őskori, római, középkori lelőhelyekben. A válogatásnál azt tartottuk szem előtt, hogy a mindennapi élet eszközeit csakúgy bemutassuk, mint a fegyvereket.

A kiállítás megnyitóján Bognár Zoltán érdekfeszítő kalauzolásával lehetett megtekinteni a tárlatot. Az őskori gabonaőrlés, valamint a tűzgyújtás különböző módjainak bemutatása interaktívvá tette az ismertetőt. Orsógombok, kőbalták, pengék, kőkés, agancsból készült bányászeszköz, kerámiák varázsolták elő az őskor világát. Néhány fibula, pénz és egyéb tárgy arról mesélt,

Bognár Zoltán gyerekeknek beszél a múlt érdekességeiről

hogy a rómaiak is otthon érezték magukat vidékünkön. A változatos nyílhegy gyűjtemény őseink vadásztudományát, és a somogyi erdők, tavak gazdag élővilágát juttatták eszünkbe.

III. Béla király 12. századi rézpénzei sok esetben a környék falvainak minden ismert okleveles adatainál régebbi bizonyítékai. Néhány gyűrű, egyszerű ruhadísz mutatja, hogy asszonyaink a középkorban is szerették a szépet. A buzogányok, puska- és ágyúgolyók, számszeríj hegyek, a fokos és a kard a háborúkat idézték eszünkbe. A dolgos mindennapok világát elevenítették fel a kések, sarlók, szőlőmetsző kések, az irtókapa, az ekevas és egyéb vaseszközök. A paravánokon korabeli színes metszetek, rekonstrukciók mutatták be, hogy a vitrinekben látható tárgyakat hogyan használták. Alig egy hónap alatt a nagysikerű kiállítást több százan tekintették meg.

Aki látta például a tűzgyújtást figyelő csillogó kisgyermek szemeket, az tudja, hogy szülőföldünk szeretetét ebben a korban kell beleplántálni az emberekbe. A hazai és külföldi látogatók közül többen hiányoltak egy állandó helytörténeti tárlatot Tabon. Úgy gondolom, hogy Bognár Zoltán igényes időszaki kiállítása az első lépés volt e jogos igény kielégítésére.

Tóth Tibor
középiskolai történelem tanár

Kereki téglák nyomában

Az emberi fejlődést végigkíséri a szándék, hogy hajlékát minél tartósabb, erősebb, biztonságosabb anyagból készíthesse, a házi tűzhely, az éjjeli pihenő komfortját minél inkább fokozza. A fejlődés a növényi és állati eredetű pihenők, szárnyékok, sátrak, kalyibák irányából egyenes úton haladt a mezopotámiai eredetű, napon szárított téglákon át a ma is népszerű agyagalapú, égetett, több száz éves élettartamú téglák felé. A téglák készítői gondoskodtak róla, hogy az egykori műhelyek, mesterek, tulajdonosok téglái beazonosíthatóak legyenek, a bányászatból származó tájsebek pedig akár századokon át is jelzik elődeink építészeti igényeit.

Kereki középkori épületeiből kettő különösen ismert és jelentős. Az egyik a településnek egykor nevet adó Árpád-kori kerek templom, amelynek romjaival az 1800-as évek elején még találkoztak az utazók. A mára eltűnt romok, és a település másik nevezetességének, a Fejérkő várának téglái együtt adhattak építőanyagot a mai Szent Anna-templomnak és a község régi házainak. Az Árpád-kori templom helyétől délkeletre található foglalt forrás falazatának kannelúrázott téglái egyértelműen középkori eredetűek. A forráshoz kapcsolódó négyzet keresztmetszetű gravitációs vízvezeték egy része ma is működik, kifolyása a művelődési ház és a Szent Anna-templom közt van.

2014 őszén és telén lelkes csapat – amely *Jencsky Ernő* vezetésével *Cseh Istvánból, Kiss Zoltánból* és belőlem állt –, eredt a kereki téglák nyomába. Az első bejárás során a vár volt a cél, és a mára már elbontott egykori Satzger-féle vadászház, az Amália-villa.

A bejárás során sikerült nyomokra akadni az Amália-villából, de a vár középkori eredetű agyagbányáját és téglaégetőjét nem sikerült fellelnünk. Legvalószínűbb feltételezésünk, hogy a kettős árok és az alapok kiásása során nyert agyagot használták fel, az égető helye pedig az évszázadok során betemetődött, elpusztult.

A visszaemlékezéseivel nagy segítségére volt a csapatnak az 1923-ban született *Király János* bácsi. János bácsi elmondása alapján sikerült beazonosítani a fellelt két téglaégető közül a fiatalabbat, az „uradalmi" téglaégető nyomait, mivel egykori agyagbányájának nyoma és kútja ma is látható a településtől nyugatra, a Gyertyános-dűlőben. Az egykori Satzger-féle téglaégető 1940-ig működött, ezután rövid nyugalmi szakasza után a háború végeztével még egyszer újra megnyitott. Ekkor, 1948-ban rendelt a Király család az akkori *Futó* nevű téglásmestertől 16 000 téglát. Ennyi volt abban az időben egy adag, ennyi fért egy égetőboksába, ennek készítését és égetését vállalta a mester. A domboldalból bányászott agyagot helyben feldolgozták, a

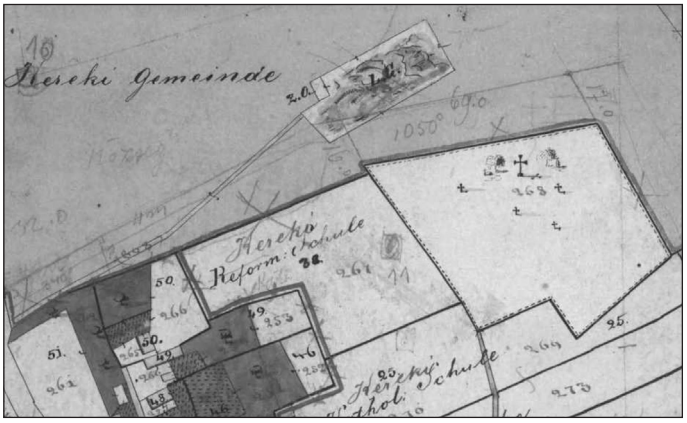

Kereki 1858-as német nyelvű kataszteri térképén a temetőtől északra tüntették fel a „községi" téglavetőt

MÚLTIDÉZŐ

A Katonavártól DNy-ra Tv felírás jelzi a Satzger-féle uradalmi téglavető helyét az 1941-es katonai térképen

pinceszerűen kialakított boksába rakták, amelynek eleje agyaggal tapasztott volt. Az égetéshez a vevőnek kellett biztosítania a fát és a takaráshoz a szalmát, hogy a száradó nyers tégla esőben meg ne ázhasson. A területbejárás során a bánya lefosztott lösz tájsebe és a kút ma is látható.

Kerekiben égetett tégla

Az 1858-ban készült kataszteri térképen jelölt, a község északi, temető melletti téglagyára a „községi" besorolást kapta. A mai Alcar és Bock és Sas cégek területén emelkedő löszfalak alapján beazonosíthatók az egykori nagy kiterjedésű agyagbánya tájsebei. A terület nagyságát látva válik érthetővé, hogyan lehetett a mai ipari terület annak idején a híres kereki paprikaföldek elődje. Ahhoz, hogy elődeink az agyaghoz hozzáférhessenek, el kellett távolítaniuk a humuszos, jó minőségű barna erdőtalajt az agyagról, majd egészen a lösz alapig bányászták az agyagot. A termőtalajt nem hagyták veszendőbe menni, hanem elterítették a közelben. Az így nyert, dupla vastagságú termőréteggel rendelkező terület kiváló kertészföld volt, a közeli források vizével öntözve pedig kiemelkedő termést és jó minőségű terményt eredményezett. 1945 után, vélhetően a téeszbe kényszerítés szándékával, erre a területre építették fel a kereki gépállomást.

Ez a téglaégető termelte a KE domború és mélyített jelzésű téglákat, melyek ma is Kereki leggyakoribb téglái.

Csicsai László
Kereki polgármestere

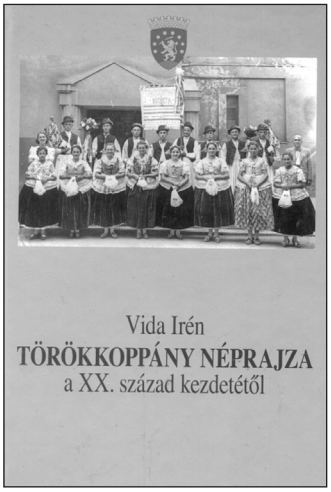

KÖNYVAJÁNLÁS

Igen dicséretes a Törökkoppányi Önkormányzatnak igyekezete, hogy időről időre megtalálja a módját és a forrást a településsel kapcsolatos helytörténeti munkák megjelentetésére.

Szeptember 15–16-án megrendezett *Koppány Napok* keretében történt meg a kulturális rendezvényeknek helyt adó Hangyaházban Vida Irén: *Törökkoppány néprajza a XX. század kezdetétől* című könyv bemutatója.

A könyv eredetileg 2007-ben készült el, iskolai belső használatra, a lehetőségek szerinti sokszorosítással. A szerző a képeket úgy válogatta össze, és a szöveget oly módon szerkesztette meg, hogy egyszerűségében és színességében alkalmazkodjon a fiatalokhoz, hogy a gyerekek ismerkedjenek meg falujuk száz évvel ezelőtti életével, szokásaival.

Varga György polgármester bátorítására, átszerkesztve, újabb fotókkal kiegészítve kerülhetett most igényes kivitelben a nagyközönség elé is a néprajzi összefoglaló. A kötet művészeti szerkesztése, a fotók és a reprodukciók Zoltán Péter szakértelmét dicsérik.

A régi szokások felelevenítése a gazdag képanyaggal igazi múltidézés. Törökkoppány település szerkezete, régi házai, a paraszti élettel, ünnepekkel kapcsolatos népszokásai, a viselet – a jellegzetes fehérhímzés – bemutatása az idősebbekben mára a felejtés határán levő ismereteket elevenít fel, a fiatalabbaknak pedig tanulságos ismeretszerzés lehetőségét adja meg.

Törökkoppány igyekszik megőrizni értékeit. A falu nevezetesebb eseményein a menyecske kórus tagjai felveszik a helyi népviseleti ruhákat. Ilyenkor a jószemű fotós szakszerűen archiválhatja még a régi női fejdísz, a „pille” feltevését is. Felcsendülnek az elmúlt évszázadban Kodály Zoltánt, Lajtha Lászlót is népdalgyűjtésre sarkalló régi énekek.

A most megjelentetett kiadvány értékét különösen növeli a DVD melléklet. Bakos Márta szerkesztette a különböző korokban rögzített hanganyagot, amely ízelítőt ad a régi koppányi tájnyelvből is. Meghallgathatjuk a már régen a temetőben nyugvó ősök énekeit, beszámolóit népszokásaikról: újévről, farsangról, huszigyárgyázásról, föcstej evésről, kotyulásról, korbácsolásról, mindennapi életükről, munkáról, házasodásról, gyógyításról, hiedelmekről.

Megtekinthetjük a Néprajzi Múzeum Mozgóképtárában őrzött több mint 80 éves törökkoppányi táncfelvételt ugyanúgy, mint az idén májusban készültet és a menyecskekórus szereplését is. Balla Péter, Együd Árpád, Gáll Éva, Bősze Gábor, Vida Irén és mások gyűjtéséből származó népdalok jó bepillantást adnak a helyi népdalkincsbe.

(A kiadvány megvásárolható a Törökkoppányi Önkormányzatnál)

szerk.

ANYAKÖNYVI HÍREK

2017. II. negyedév

KERESZTELÉS

Törökkoppányi plébánia területén: Ember József és Kovács Éva fia, Gergő József (ápr. 16. – Somogydöröcske); Lezsák Zsolt és Márton Patrícia fia, Jenő (jún. 11. – Törökkoppány) (Tamásiból); Bori Mihály és Jani Beáta leánya, Panna Anna (jún. 25. – Törökkoppány) (Budapestről); Jani Tibor és Fábos Ildikó leánya, Virág Brigitta (jún. 25. – Törökkoppány) (Budapestről); Pölczman László és Müller Rita leánya, Vivien és fia, László (jún. 25. – Törökkoppány),
Kapolyi plébánia területén: Kusz Tamás és Horváth Andrea fia, Benedek (ápr. 17. – Kereki) részesült a keresztség szentségében

ESKÜVŐ

Törökkoppányi plébánia területén: Molnár Tamás és Jász Angéla Katalin a szorosadi templomban máj. 6-án; Tálos Ferenc és Selyem Edina a törökkoppányi templomban jún. 11-én szentségi házasságot kötöttek.

HALÁLOZÁS

(Zárójelben a temetés helye olvasható)

Törökkoppányi plébánia területén: Cink Béla József (78 é. – jún. 18.) (Törökkoppány),
Miklósi plébánia területén: özv. Paszler Gyuláné sz. Johann Mária Ágnes (66 é. – ápr. 19.) (Miklósi); Tóth Győző János (67 é. – ápr. 21.) (Somogyegres); özv. Asztalos Gyuláné sz. Mátyus Erzsébet (88 é. – máj. 8.) (Miklósi),
Kapolyi plébánia területén: Pincés Ferencné sz. Keszthelyi Magdolna (67 é. – ápr. 4.) (Kapoly); Berkes Ferenc (61 é. – ápr. 18.) (Kereki); Nagy István (63 é. – máj. 25.) (Kereki); özv. Kluk Béláné sz. Szabó Anna (83 é. – jún. 17.) (Kapoly); Pintér Károly (75 é. – jún. 24.) (Pusztaszemes) elhunyt.

A meghalt hívek lelke Isten irgalmában békességben nyugodjon!

WASS ALBERT

Látható az Isten

Fűben, virágban, dalban, fában,
születésben és elmúlásban,
mosolyban, könnyben, porban, kincsben,
ahol sötét van, ahol fény ég,
nincs oly magasság, nincs oly mélység,
amiben Ő benne nincsen.
Arasznyi életünk alatt
nincs egy csalóka pillanat,
mikor ne lenne látható az Isten.

De jaj annak, ki meglátásra vak,
s szeme elé a fény korlátja nőtt.
Az csak olyankor látja őt,
mikor leszállni fél az álom:

Ítéletes, zivataros,
villám-világos éjszakákon.

MAGVETÉS

Szent János Apostolról és Remete Szent Pálról Nevezett Közösség időszakos lapja: SJP szerzetesház 8669 Miklósi, Petőfi S. u. 49. Tel.: 84/385-179. Szerkesztik: **Dr. Sipos Imre SJP atya** és **Galbavy Jenő József SJP prior atya**. Alapította: † **T. Flink Kornél**. Komputertipográfia: **Szurmay László**. Nyomás: **NYOMDAKÉSZ** — 8200 Veszprém, Pázmándi u. 10. Nyomdavezető: **Kész Ferenc**